

κρίμα

κρίμα, το, ουσ. [<αρχ. κρῖμα <κρίνω]. **1.** αμαρτία, ηθικό ή θρησκευτικό παράπτωμα, παρανομία: «για ποιο κρίμα δικάζεται αυτός ο άνθρωπος;». (Λαϊκό τραγούδι: *σύρτε και φέρτε τον παπά να πω τα κρίματά μου, δε θέλω άλλα φάρμακα κι άλλους γιατρούς κοντά μου // το μάθατε, μωρέ παιδιά, το άδικο, το κρίμα που σκότωσαν τον Γαλατά στο ένατο το τμήμα*). **2.** η ατυχία, η δυστυχία, η συμφορά: «είναι κρίμα που δεν ήρθες μαζί μας, γιατί περάσαμε πολύ ωραία». (Λαϊκό τραγούδι: *σκέψου σκληρά πως μια ψυχή για σένα κινδυνεύει και, ενόσω ζεις, το κρίμα της σκληρά θα σε παιδεύει*). **3.** σε θέση επιρρ. ή επιφωνήμ. εκφράζει οίκτο, στενοχώρια, απογοήτευση ή συμπόνια, (εύχρ. πολλές φορές και στον τύπο **κρίμας**): «κρίμα τους κόπους και τις θυσίες που έκανα για σένα! || κρίμας να χάσεις τόσα λεφτά!». (Λαϊκό τραγούδι: *κρίμα τα νιάτα, την τσαχπινιά, κρίμα το μπόι σου καλέ, άντρας δυο μέτρα σαν το κουκλί να ζητιανεύει το φιλί // κρίμας να μη της φαίνεται και δεν της κακοφαίνεται*). (Ακολουθούν 12 φρ.)·

- *δεν είναι κρίμα*, δεν είναι αμάρτημα: «δεν είναι κρίμα που δε μιλάω στον εχθρό μου». (Λαϊκό τραγούδι: *και μας έλεγε το κύμα το φιλί δεν είναι κρίμα*)· βλ. και φρ. *είναι κρίμα*·

- *είναι κρίμα, α.* δεν είναι σωστό, πρέπον, είναι άδικο: «είναι κρίμα να τα βάζεις με τον άνθρωπο, απ' τη στιγμή που δε φταίει σε τίποτα!». (Λαϊκό τραγούδι: *είναι κρίμα να χτυπιέσαι και να κλαίς, πάψε να τη συλλογιέσαι κι άλλη βρες*). **β.** λέγεται και για πράγματα που δεν έπρεπε να γίνουν ή που θέλαμε να μην έχουν γίνει, γιατί έχουν αντίκτυπο σε βάρος μας: «είναι κρίμα ένα τέτοιο κορίτσι από καλή οικογένεια να τριγυρνάει με αλήτες || είναι κρίμα να χαλάσει τώρα η δουλειά μετά από τόσο κόπο»· βλ. και φρ. *δεν είναι κρίμα*·

- *είναι κρίμα απ' το Θεό*, δεν είναι καθόλου σωστό, είναι μεγάλο άδικο: «αν δεν περάσεις στο πανεπιστήμιο με τόσο διάβασμα που έκανες, είναι κρίμα απ' το Θεό»·

- *θα 'χεις το κρίμα*, θα έχεις την αμαρτία: «να ξέρεις πως, αν πάθει κάποιο κακό αυτός ο άνθρωπος, θα 'χεις το κρίμα». (Λαϊκό τραγούδι: *αχ, Σμυρνιά καμωματού και Κουκλουτζαλιά τσαχπίνια εσείς μου πήρατε το νου και θα 'χετε το κρίμα*). Πολλές φορές, άλλοτε πριν της φρ. και άλλοτε μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το εσύ συνήθως τονισμένο·

- *κρίμα στα παντελόνια σου!* ή *κρίμα στα παντελόνια που φοράς!* βλ. λ. [παντελόνι](#)·

- *κρίμα στο μπόι σου!* ή *κρίμα το μπόι σου!* βλ. λ. [μπόι](#)·

- *κρίμα στα νιάτα σου!* ή *κρίμα τα νιάτα σου!* βλ. λ. [νιάτα](#)·

- *πληρώνω για το κρίμα μου*, τιμωρούμαι για κάποιο ηθικό παράπτωμά μου: «αργά ή γρήγορα όλοι πληρώνουν για τα κρίματά τους». (Λαϊκό τραγούδι: *χτύπησε το ξυπνητήρι για το θύμα σου, τώρα όμως θα πληρώσεις για το κρίμα σου*)·

- *σε παντρεύω γιέ μου και κρίμα στα κουφέτα*, βλ. λ. [κουφέτο](#)·

- *τι κρίμα!* δηλώνει στενοχώρια για κάτι που έγινε ή για κάτι που δεν έγινε: «τι κρίμα που χώρισαν οι γονείς σου! || τι κρίμα που δεν ήρθε κι ο τάδε μαζί μας!». (Λαϊκό τραγούδι: *τι κρίμα που χωρίσαμε τι κρίμα, τι έγκλημα μεγάλο κάναμε*)·

- *το κρίμα στο λαιμό σου*, σε καθιστώ υπεύθυνο για κάθε κακό που θα συμβεί, ιδίως από τη στιγμή που δε συμφωνείς να ενεργήσεις σύμφωνα με την πρότασή μου, με την υπόδειξή μου την οποία θεωρώ πέρα για πέρα σωστή: «εγώ, ό,τι ήταν να πω, το είπα κι από δω και πέρα το κρίμα στο λαιμό σου»·

- *το λέω το κρίμα μου*, παραδέχομαι την αμαρτία μου: «αν και είμαι παντρεμένος, μ' αρέσει να ξενοκοιτάω, το λέω το κρίμα μου». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το εγώ ή το εγώ πάντως·